ULUSAL MESLEK STANDARDI

TEHLİKELİ MADDE TAŞIMACILIĞI ŞOFÖRÜ

SEVİYE 3

REFERANS KODU / …

RESMİ GAZETE TARİH-SAYI/ …

© Mesleki Yeterlilik Kurumu, 2013

Meslek:	**TEHLİKELİ MADDE TAŞIMACILIĞI ŞOFÖRÜ**
Seviye:	**3**[I]
Referans Kodu:	**……**
Standardı Hazırlayan Kuruluş(lar):	TÜRKİYE ESNAF VE SANATKÂRLARI KONFEDERASYONU (TESK)
Standardı Doğrulayan Sektör Komitesi:	**MYK Ulaştırma, Haberleşme ve Lojistik Sektör Komitesi**
MYK Yönetim Kurulu Onay Tarih/ Sayı:	**……** **Tarih ve** **……** **Sayılı Karar**
Resmi Gazete Tarih/Sayı:	…
Revizyon No:	**00**

[I] Mesleğin yeterlilik seviyesi, sekizli (8) seviye matrisinde seviye (3) olarak belirlenmiştir.

TERİMLER, SİMGELER VE KISALTMALAR

ACİL UYARI IŞIĞI: Cankurtaran dışında, yaralı ve acil hasta taşıyan ve geçiş üstünlüğüne sahip oldukları ayırım işaretleri ile belirlenmemiş olan araç şoförlerinin geçiş üstünlüğü hakkını kullanmaları için yakılan ışıkları,

BRANDA: Kamyonların üzerine örtülen su geçirmez kalın bezi,

DOLUM/BOŞALTIM ALANI: Tehlikeli maddenin türüne ve cinsine göre terminallerde, istasyonlarda dolum ve boşaltım işleminin yapıldığı alanı,

DOZİMETRE: Radyasyon kaynakları ile çalışan kişilerin maruz kaldığı radyasyon dozunun belirlenmesinde kullanılan aracı,

ISCO: Uluslararası standart meslek sınıflamasını,

İKAZ LAMBASI: Yanıp sönerek çalışan seyyar lambayı,

İKAZ VE İLERİ İKAZ LEVHASI: Bir tehlikeye neden olabilecek veya zarar verecek durum hakkında uyarıda bulunan ve taşıtın görünür yerlerine koyulan işaret levhalarını,

İSG: İş sağlığı ve güvenliğini,

KISA HUZMELİ FAR: Geceleri, yerleşim birimler dışında karayollarındaki karşılaşmalarda bir aracı takip ederken, bir aracı geçerken yan yana gelinceye kadar ve yerleşim birimleri içinde, gündüzleri ise görüşü azaltan sisli, yağışlı ve benzeri havalarda kullanılan ışık teçhizatını,

KİMYEVİ MADDE: Belirli bir homojen bileşimi olan ve mekanik yollarla ayrılamayan maddelerin genel adını,

KRİKO: Lastik değişimi ve arızi hallerde aracı kaldırmak için kullanılan aparatı,

MİLİSİEVERT: Radyasyon ölçüm birimini,

MOTOR KAPUTU: Motor ve aksamının içinde bulunduğu açılıp kapatılabilen kaporta aksamını,

MÜHÜR: Ürün dolum işleminden sonra vanaların ve kapakların açılmasını engellemek için üzerinde seri numaraları olan bağcığı,

NAVİGASYON: Araç içine monte edilen ve uydu verileri aracılığıyla aracın o anki konumunu hızını vb. bilgileri bir dijital ekran üzerindeki haritada gösteren elektronik sistemi,

PARLAYICI MADDE: Genellikle düşük sıcaklıklarda bile (38 derecenin altında) yanabilen ve bu nedenle önemli ölçüde yangın tehlikesi taşıyan maddeleri,

PATLAYICI MADDE: Ani bir kimyasal reaksiyon sonucu gaz haline dönüşerek yüksek derecede ısı meydana getiren ve büyük tahribata yol açabilen maddeleri,

PERYODİK BAKIM: İmalatçı firmanın belirlemiş olduğu sürelerde yapılan genel araç bakımını,

REFLEKTÖR: Kaza, arıza gibi durumlarda kullanılan araç işaretleme üçgenini,

RİSK: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalini,

SPANZET (GERDİRİCİ): Kamyon vb. araçlarda yükleri sabitlemek için kullanılan ekipmanı,

SRC5: Karayolu ile tehlikeli madde taşımacılığı yapan şoförlerin alması zorunlu belge türünü,

STATİK ELEKTRİK: Elektrik üretmeye müsait maddelerin sürtünmeleriyle ortaya çıkan durağan elektriği,

STEPNE: Yedek lastiği,

TAKOGRAF: Kamyon, çekici ve otobüs türü araçlarda şoförün çalışma ve dinlenme süreleriyle, aracın yaptığı hızı tespit eden cihazı,

TANK: Araç veya römork üzerinde ürünün depolandığı yeri,

TANK GÖZÜ (ÜRÜN GÖZÜ): Tankerde ürün taşınan her bir bölümü,

TANK DOLABI: Tanker üzerinde bulunan ve yangın söndürme cihazlarının saklandığı dolabı,

TAŞIMA EVRAKI: Tehlikeli madde nakliyelerinde şoförün araçta bulundurması zorunlu olan, içeriğinde taşınan maddenin cinsi ile kaza anında uyulması gerekli talimatları vb. bilgileri içeren evrakı,

TAŞIT: Tehlikeli maddeyi taşıyan aracı,

TEHLİKE: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya işyerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelini,

TEHLİKE İKAZ ETİKETİ: Patlayıcı, Radyoaktif ya da paketli tehlikeli madde taşımasında kullanılan, taşınan maddenin korunduğu ambalajın üzerinde bulunan ve taşınan maddenin özelliklerini belirtir etiketi,

TIBBİ ATIK: Sağlık ünitelerindeki işlemler sonucu ortaya çıkan enfeksiyoz, patoljik ve kesici delici atıkların genel adını,

TURUNCU PLAKA: Tehlikeli madde taşıyan taşıtlarda, dikey düzleme yerleştirilmiş şekilde, 40 cm tabana ve 30 cm daha az yüksekliğe sahip, üst kısmında tehlike tanıma numarası, alt kısmında UN (Birleşmiş Milletler) numarası yazılı olan dikey eksene dik olacak şekilde taşıtın ön ve arka tarafına birer adet takılan turuncu renkli reflektörlü dikdörtgen plakayı,

UZUN HUZMELİ FAR: Yerleşim birimler dışındaki karayollarında geceleri seyrederken, yeterince aydınlatılmamış tünellere girerken, ayrıca benzer yer ve hallerde kullanılan ışık teçhizatını,

ÜRÜN: Muhtelif akaryakıtı (nafta, benzinler, motorin, kalorifer yakıtı, gaz yağı, fuel oil),

YANICI MADDE: Yanma derecesinde ısıtıldığında oksijenle birleşmesi sonucu yanan ve etrafa ısı yayan maddeleri,

ifade eder.

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ 7
2. MESLEK TANITIMI 8
2.1. Meslek Tanımı 8
2.2. Mesleğin Uluslararası Sınıflandırma Sistemlerindeki Yeri 8
2.3. Sağlık, Güvenlik ve Çevre ile ilgili Düzenlemeler 8
2.4. Meslek ile İlgili Diğer Mevzuat 8
2.5. Çalışma Ortamı ve Koşulları 9
2.6. Mesleğe İlişkin Diğer Gereklilikler 9
3. MESLEK PROFİLİ 10
3.1. Görevler, İşlemler ve Başarım Ölçütleri 10
3.2. Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipman 20
3.3. Bilgi ve Beceriler 20
3.4. Tutum ve Davranışlar 21
4.ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE BELGELENDİRME 22

1. GİRİŞ

Tehlikeli Madde Taşımacılığı Şoförü (Seviye 3) ulusal meslek standardı 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) Kanunu ile anılan Kanun uyarınca çıkartılan "Ulusal Meslek Standartlarının Hazırlanması Hakkında Yönetmelik" ve "Mesleki Yeterlilik Kurumu Sektör Komitelerinin Kuruluş, Görev, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre MYK'nın görevlendirdiği Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) tarafından hazırlanmıştır.

Tehlikeli Madde Taşımacılığı Şoförü (Seviye 3) ulusal meslek standardı, sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak değerlendirilmiş, MYK Ulaştırma, Haberleşme ve Lojistik Sektör Komitesi tarafından incelendikten sonra MYK Yönetim Kurulunca onaylanmıştır.

2. MESLEK TANITIMI

2.1. Meslek Tanımı

Tehlikeli Madde Taşımacılığı Şoförü (Seviye 3); İş sağlığı ve güvenliği, kalite yönetim sistemi ile çevre ve trafik kurallarına uygun, ilgili mevzuat hükümlerine göre tescil edilmiş bir araçla patlayıcı, radyoaktif ve paketli maddelerle, tankerle taşınan tehlikeli maddeleri taşıyan nitelikli kişidir.

2.2. Mesleğin Uluslararası Sınıflandırma Sistemlerindeki Yeri

ISCO 08: 8332

2.3. Sağlık, Güvenlik ve Çevre ile ilgili Düzenlemeler

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
4857 Sayılı İş Kanunu
2872 Sayılı Çevre Kanunu
5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
5393 Sayılı Belediye Kanunu
237 Sayılı Taşıt Kanunu
Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü Yönetmeliği
Araç Muayenesi Hakkında Yönetmelik
6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu
Tehlikeli Maddenin Karayolu ile Taşınması Hakkında Yönetmelik
Tehlikeli Maddenin ve Müstahzarların Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi Hakkında Yönetmelik
Tehlikeli Maddenin Depolanması ve Kullanılması Hakkında Yönetmelik

Ayrıca, iş sağlığı ve güvenliği ve çevre ile ilgili yürürlükte olan kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuata uyulması ve konu ile ilgili risk değerlendirmesi yapılması esastır.

2.4. Meslek ile İlgili Diğer Mevzuat

5362 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu
4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunu
2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu
Karayolu Taşıma Yönetmeliği
Karayolları Trafik Yönetmeliği
Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik
Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliği
Karayolu Taşımacılık Faaliyetleri Mesleki Yeterlilik Eğitim Yönetmeliği

Ayrıca, meslek ile ilgili yürürlükte olan kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuata uyulması esastır.

2.5. Çalışma Ortamı ve Koşulları

Tehlikeli Madde Taşımacılığı Şoförü (Seviye 3); İlgili düzenlemelerin ve talimatların izin verdiği her türlü coğrafi ve iklim koşullarında aracını kullanabilir. Resmi tatil günleri dâhil olmak üzere tam zamanlı ve 24 saat esası üzerinden çalışabilir. Yanıcı, parlayıcı, patlayıcı ve insan sağlığına zararlı olabilecek maddeleri taşıma risklerinden doğan tehlikelerle karşı karşıya kalabileceği gibi zararlı koku, gürültü kirliliği gibi çevresel faktörlere de maruz kalabilir. Mesleğin icrası sırasında iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini gerektiren kaza ve yaralanma riskleri bulunmaktadır.

2.6. Mesleğe İlişkin Diğer Gereklilikler

Tehlikeli Madde Taşımacılığı Şoförü (Seviye 3); İlgili mevzuatla belirlenen sürücü belgelerine ve SRC5 belgesine sahip olması gerekmektedir. 6331 sayılı İSG Kanunu'nun 15. maddesi gereğince sağlık gözetimine tabi tutulur.

Tehlikeli Madde Taşımacılığı yapan şoförün algı, dikkat, muhakeme, hafıza gibi zihinsel yeteneklerin yanı sıra güvenli araç kullanımı açısından göz, el, ayak koordinasyonu gibi psikomotor becerilere, sorumluluk alma, oto kontrol gibi kişilik özelliklerine sahip olması gerekmektedir.

3. MESLEK PROFİLİ

3.1. Görevler, İşlemler ve Başarım Ölçütleri

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	**Adı**	**Kod**	**Adı**	**Kod**	**Açıklama**
A	**İş Sağlığı ve Güvenliği, çevre koruma ve kalite gerekliliklerini uygulamak (devamı var)**	**A.1**	İSG talimatlarını uygulamak	**A.1.1**	İSG konusunda yasa ve iş ortamına özgü mevzuat, yönetmelik, prosedür ve talimatları uygular.
				A.1.2	Taşıttan ve trafik şartlarından oluşabilecek risk ve tehlikeleri belirler.
				A.1.3	Taşıttan veya trafik şartlarından kaynaklanabilecek risk ve tehlikelere karşı trafik ve güvenlik kurallarına uygun önlemleri alır.
				A.1.4	İş süreçlerinde ve hazırlık aşamalarında Kişisel Koruyucu Donanımı (KKD) talimatlarına uygun olarak kullanır.
		A.2	Acil durum talimatlarını uygulamak	**A.2.1**	Taşıta ait koruma ve acil durum müdahale araçlarını uygun ve çalışır vaziyette olduğunu kontrol eder.
				A.2.2	İş süreçleri içerisinde risk, tehlike ve kaza içeren durumlarda acil durum (yazılı talimat) prosedürlerini trafik şartlarına ve talimatlara göre uygular.
				A.2.3	Anında giderilemeyecek ve/veya yetki alanı dışındaki acil durumları acil hizmet birimlerine ve ilgili yetkililere bildirir.
		A.3	Çevre güvenlik önlemlerini almak	**A.3.1**	İş süreçlerinde çevre korumaya karşı alınması gerekli önlemleri, yapılan işin gerekliliklerine, prosedür ve talimatlarına uygun şekilde alır.
				A.3.2	İş süreçlerinde geri dönüşümü olmayan tehlikeli ve insan sağlığına zararlı olabilecek atıkları, prosedür ve talimatlara uygun şekilde bertaraf eder.
				A.3.3	Gürültü ve hava kirliliğini önlemek amacıyla, ekonomik araç kullanma tekniklerini uygulayarak aracın karbondioksit salınım oranlarının asgari düzeyde olmasını sağlar

A	**İş Sağlığı ve Güvenliği, çevre koruma ve kalite gerekliliklerini uygulamak**	**A.4**	Kalite güvence uygulamalarını yürütmek	**A.4.1**	Kanunlar ve mesleki oda/kuruluşlarca belirlenen kaliteli hizmet ilke ve kurallarını iş süreçlerinde ve müşteri ilişkilerinde uygular.
				A.4.2	İş süreçlerinde trafik kurallarını, ilgili yasal yükümlülüklerine göre uygular.
				A.4.3	Uygulamada izin verilen tolerans ve sapmalara göre kalite gerekliliklerini saptar.
				A.4.4	İş süreçlerinde hata ve arızaları oluşturan nedenleri belirler ve ortadan kaldırılmasına yönelik görevleri kapsamındaki işleri yürütür.
				A.4.5	Müşteri memnuniyetini sağlamak amacıyla, iş süreci içerisinde müşteriyle bilgi paylaşımı yaparak, yükü zamanında, hasarsız ve tam olarak teslim ettiğine dair gerekli faaliyetleri yürütür.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	**Adı**	**Kod**	**Adı**	**Kod**	**Açıklama**
B	**İş organizasyonu yapmak**	**B.1**	Sürüş öncesi planlamaları yapmak	**B.1.1**	İş süreçlerinde kullanılacak araç, gereç, ekipman ve malzemelerin ilgili talimatlar doğrultusunda tam ve eksiksiz olduğunu kontrol eder.
				B.1.2	İş süreçlerinde kullanılacak araç, gereç, ekipman ve malzemelerin ilgili talimatlar doğrultusunda çalışıp çalışmadığını kontrol eder.
				B.1.3	Eksik, kullanım süresi geçmiş, hatalı ya da bozuk olan araç, gereç, ekipman ve malzemenin temini için gerekli prosedürleri yürütür.
				B.1.4	Gideceği güzergâhı, verilen adrese göre, gerekirse karayolları haritasından bakarak ve/veya navigasyon cihazından yararlanarak kontrol eder.
				B.1.5	Varsa yardımcı personele (yedek şoför, muavin) günlük iş plan çerçevesinde gerekli talimatları bildirir.
		B.2	Belge kontrolü yapmak	**B.2.1**	İlgili mevzuatta belirlenen taşıtta bulundurulması zorunlu belgelerin (SRC 5, taşıma evrakı, yazılı talimat vb.) tam ve eksiksiz olduğunu kontrol eder.
				B.2.2	Eksik veya geçersiz evrak varsa, tamamlanması ve düzeltilmesi için gerekli prosedürleri yürütür.
		B.3	Taşıtın günlük ve periyodik bakım işlemlerini takip etmek	**B.3.1**	Taşıtı imal eden firmanın tavsiyesine göre belirlenen süre ve km.de taşıtın periyodik bakım faaliyetlerini yürütür.
				B.3.2	Tehlikeli madde taşınmasında kullanılan tankların ve ekipmanların test, muayene ve kontrol sürelerini kontrol ederek gerekli tedbirleri alır.
				B.3.3	Taşıtta meydana gelen ve şoförün giderebileceği basit arızaları saptar ve giderir.
				B.3.4	Taşıtın yakıt deposunda biriken suyu belirli periyodik dönemlerde boşaltır.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	**Adı**	**Kod**	**Adı**	**Kod**	**Açıklama**
C	**Taşıtı sefere hazırlamak (devamı var)**	**C.1**	Taşıtın dışarıdan fiziksel kontrolünü yapmak	**C.1.1**	Taşıtın dış temizliğini kontrol ederek temizler veya temizletir.
				C.1.2	Cam, kaporta, tampon vb. birimlerde hasar olup olmadığını kontrol ederek gerekli tedbirleri alır.
				C.1.3	Taşıt lastiklerinin diş derinliğini ve üzerinde patlak, kesik veya balon olup olmadığını kontrol ederek gerekli tedbirleri alır.
				C.1.4	Taşıt lastiklerinin hava basıncını kontrol ederek havanın yeterli seviyede olması için gerekli işlemleri yapar.
				C.1.5	Dönüş, park ve stop lambalarının sağlamlığını kontrol ederek gerekli tedbirleri alır.
				C.1.6	Taşıtın altında herhangi bir sızdırma olup olmadığını kontrol ederek gerekli tedbirleri alır.
				C.1.7	Taşıtın motor kaputunu açar ve motor yağı ve su seviyesini kontrol ederek gerekli eksiklikleri tamamlar.
				C.1.8	Taşıt üzerindeki teknik teçhizatın eksiksiz ve çalışır vaziyette olduğunu kontrol eder.
				C.1.9	Tank dolaplarında yeter sayıda yangın söndürme aleti olup olmadığını kontrol eder.
				C.1.10	Tank gözlerinde ürün olup olmadığını kontrol ederek gerekli tedbirleri alır.
				C.1.11	Tehlikeli madde taşıdığını belirtir ilgili renkli ikaz levhaların, plaka ve etiketlerin tam ve eksiksiz olduğunu kontrol eder.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	**Adı**	**Kod**	**Adı**	**Kod**	**Açıklama**
C	**Taşıtı sefere hazırlamak (Devamı var)**	**C.2**	Taşıt içinin fiziksel kontrolünü yapmak	**C.2.1**	Taşıtın içini kontrol ederek, temizler ya da temizlenmesini sağlar.
				C.2.2	Sürücü koltuğunu kontrol ederek, sürüşe uygun ayarlamaları yapar.
				C.2.3	Dış ve iç aynaları kontrol ederek, sürüşe uygun ayarlamaları yapar.
				C.2.4	Taşıt içinde yeter sayıda yangın söndürme aleti olup olmadığını kontrol eder.
		C.3	Mekanik ve elektronik sistem/gösterge kontrolü yapmak	**C.3.1**	Taşıt içi ve dışı aydınlatmaları, kısa ve uzun huzme farları, acil uyarı ışığını ve ilgili tüm ışıkları kontrol ederek, gerekli tedbirleri alır.
				C.3.2	Cam suyu ve silecekleri kontrol eder, varsa eksiklikleri giderir.
				C.3.3	Hava basıncı, yağ basıncı, hararet göstergelerinin talimatlarda belirlenen değerlerde olduğunu kontrol ederek gerekli tedbirleri alır.
				C.3.4	Fren, el freni ve kornanın çalışıp çalışmadığını kontrol ederek aksaklıkları giderir.
				C.3.5	Motoru çalıştırarak gösterge panelinden yağlamanın, soğutmanın ve şarj durumunun kontrolünü yaparak gerekli tedbirleri alır.
				C.3.6	Devir saatini gözlemlemek suretiyle, rölanti devrinin talimatlarda belirlenen değerlerde olup olmadığını kontrol ederek, gerekli tedbirleri alır.
				C.3.7	Gösterge panelinden kilometre sayacını ve yakıt miktarını kontrol eder.
		C.4	Taşıta ve ürüne ait idari faaliyetleri yürütmek	**C.4.1**	Yükleme öncesi ilgili amiri aracılığıyla, alacağı ürünün/yükün türüne (Katı, sıvı, gaz, vb.), cinsine (akaryakıt, gaz, asit, kimyevi madde, tıbbi atık, vb.) ve özelliğine (patlayıcı, yanıcı, parlayıcı, vb.) göre taşıta ve ürüne/yüke ait görevleri kapsamındaki idari kontrolleri yapar.
				C.4.2	Yükleme yapacağı ürünün/yükün türüne, cinsine ve özelliğine göre taşıtı sefere hazırlar.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	**Adı**	**Kod**	**Adı**	**Kod**	**Açıklama**
D	**Tank/Tanker ile tehlikeli madde taşıması yapmak (devamı var)**	**D.1**	Tank/Tanker ile taşınan tehlikeli maddeyi yüklemek	**D.1.1**	Trafik kurallarına ve talimatlara uygun olarak, taşıtı güvenli sürüş ile yükleme yapacağı dolum alanına getirir.
				D.1.2	Yükleme yapacağı alanda taşıta ve ürüne ait idari faaliyetleri gerçekleştirir.
				D.1.3	Yükleme yapacağı ürünün türüne (katı, sıvı, gaz, vb.), cinsine (akaryakıt, asit, kimyevi madde, tıbbi atık, vb.) ve özelliğine (parlayıcı, patlayıcı, yanıcı, vb.) göre taşıtın ve bölgenin emniyetini, yöntemine ve talimatlara uygun olarak alır.
				D.1.4	Yükleme esnasında olası tehlikeleri engellemek amacıyla yanıcı, parlayıcı, patlayıcı ve statik elektrik yüklü eşya ve maddeleri (sigara, çakmak, cep telefonu, vb.) yöntemine uygun olarak emniyete alır.
				D.1.5	Yükleme yapacağı ürünün türüne, cinsine ve özelliğine göre uygun KKD'yi giyer.
				D.1.6	Yükleme yapacağı dolum alanında koordineli çalışma yapması gereken görevlilerle gerekli işbirliğini sağlar.
				D.1.7	Yükleme yapacağı ürünün cinsine ve özelliğine göre, taşıt üzerindeki teknik teçhizatı ve yükleme emniyetini sağlayan araç, gereç, ekipman ve malzemeleri hazır hale getirir.
				D.1.8	Yüklemesi yapılacak ürünün cinsine ve miktarına göre doğru, eksiksiz ve karışık yükleme esaslarına ilişkin taşıma evrakına göre yapıldığını kontrol eder.
				D.1.9	Yüklemesi yapılan ürünlerin bulunduğu tankların kapaklarını boşaltma işlemi yapılana kadar açılmaması için mühürlenmesini sağlar.
				D.1.10	İlgili mevzuat ve talimatlar gereği taşıt üzerinde görünürlüğü sağlanacak şekilde taşınan ürüne ait ikaz levhası ile varsa ilave ikaz levhası ve turuncu plaka yerleştirir.
				D.1.11	Yükleme sonrası yola çıkış kontrollerini yaparak taşıtın ve bölgenin emniyetini alır ve taşıtı harekete hazır hale getirir.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	**Adı**	**Kod**	**Adı**	**Kod**	**Açıklama**
D	**Tank/Tanker ile tehlikeli madde taşıması yapmak**	**D.2**	Sürüş faaliyetini gerçekleştirmek	**D.2.1**	Trafik kurallarına uygun ve ilgili mevzuata göre belirlenmiş yol güzergahında sürüş faaliyetini gerçekleştirerek yükü boşaltacağı alana hareket eder.
				D.2.2	Şehir içi, şehir dışı ve otoyol hız sınırlamalarını dikkate alarak sürüş faaliyetini gerçekleştirir.
				D.2.3	Tünel ve köprülerdeki trafik kısıtlamalarına uygun sürüş faaliyetini gerçekleştirir.
				D.2.4	Sürüş esnasında, duraklaması ya da mola vermesi gerekli zaruri durumlarda duraklama kurallarına uygun olarak aracın ve çevrenin emniyet tedbirlerini alır.
		D.3	Tank/Tanker ile taşınan tehlikeli maddeyi boşaltmak	**D.3.1**	Taşıtı, ürünün boşaltılacağı alana talimatlara uygun olarak yanaştırır.
				D.3.2	Boşaltma yapacağı alanda varsa taşıta ve ürüne ait idari faaliyetleri gerçekleştirir.
				D.3.3	Boşaltma yapacağı ürünün türüne, cinsine ve özelliğine göre talimatlarda belirtilen prosedürlere uygun emniyet tedbirlerini alarak KKD'yi giyer.
				D.3.4	Boşaltma yapacağı ürünün cinsine ve özelliğine göre, taşıt üzerindeki teknik teçhizatı ve boşaltım emniyetini sağlayan araç, gereç, ekipman ve malzemeleri hazır hale getirir.
				D.3.5	Ürünün cinsine ve miktarına göre doğru, eksiksiz ve ilgili teknik talimatlara uygun olarak boşaltım işleminin yapılmasını sağlar.
				D.3.6	Boşaltma işlemi sonrası gerekli emniyet tedbirlerini alarak araç, gereç ve teçhizatı toparlar ve taşıtı daha önce belirlenen noktaya götürür ve park eder.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	**Adı**	**Kod**	**Adı**	**Kod**	**Açıklama**
E	**Patlayıcı, radyoaktif ve paketli madde taşıması yapmak (Devamı var)**	**E.1**	Patlayıcı, radyoaktif ve paketli maddeyi yüklemek	**E.1.1**	Trafik kurallarına ve talimatlara uygun olarak, taşıtı güvenli sürüş ile yükleme yapacağı alana getirir.
				E.1.2	Taşıtın ve yükleme yapacağı bölgenin emniyetini belirlenen talimatlar doğrultusunda alır.
				E.1.3	Yükleme yapacağı alanda varsa taşıta ve malzemeye ait idari faaliyetleri, prosedürüne uygun olarak gerçekleştirir.
				E.1.4	Yükleme güvenliği kuralları gereği yüklemenin belirlenen talimatlara ve kuralına göre yapıldığını kontrol eder.
				E.1.5	Yüklenen malzemede güvenliği tehdit eden herhangi bir hasar olup olmadığını kontrolü eder.
				E.1.6	Yüklenen malzemenin korunduğu ambalajın üzerindeki tehlike ikaz etiketinin hasarsız, yırtık ve yıpranmamış olduğunu kontrol eder.
				E.1.7	Taşıma esnasında malzemenin korunduğu paketlerin kaymaması, dökülmemesi ve saçılmaması için branda ile üstünü örterek spanzet ile sabitler.
				E.1.8	İlgili mevzuat ve talimatlar gereği taşıt üzerinde görünürlüğü sağlanacak şekilde taşınan malzemeye ait ikaz levhası ile varsa ilave ikaz levhası ve turuncu plaka yerleştirir.
		E.2	Sürüş faaliyeti yapmak	**E.2.1**	Trafik kurallarına uygun ve ilgili mevzuata göre belirlenmiş yol güzergahında sürüş faaliyetini gerçekleştirerek yükü boşaltacağı alana hareket eder.
				E.2.2	Şehir içi, şehir dışı ve otoyol hız sınırlamalarını dikkate alarak sürüş faaliyetini gerçekleştirir.
				E.2.3	Tünel ve köprülerdeki trafik kısıtlamalarına uygun sürüş faaliyetini gerçekleştirir.
				E.2.4	Radyoaktif madde taşıyor ise dozimetredeki milisievert birimini bakarak radyasyon seviyesinin olması gereken oranlarda bulunduğunu kontrol eder.
				E.2.5	Sürüş esnasında, duraklaması ya da mola vermesi gerekli zaruri durumlarda duraklama kurallarına uygun olarak aracın ve çevrenin emniyet tedbirlerini alır.

E	**Patlayıcı, radyoaktif ve paketli madde taşıması yapmak**	**E.3**	Patlayıcı, radyoaktif ve paketli maddeyi boşaltmak	**E.3.1**	Taşıtı, malzemenin boşaltılacağı alana talimatlara uygun olarak yanaştırır.
				E.3.2	Boşaltma yapacağı alanda varsa taşıta ve malzemeye ait idari faaliyetleri, prosedürüne uygun olarak gerçekleştirir.
				E.3.3	Spanzetleri söker, brandayı açar ve malzemenin taşıttan indirilmesine hazır hale getirir.
				E.3.4	Malzemenin cinsine ve miktarına göre doğru, eksiksiz ve ilgili teknik talimatlara uygun olarak boşaltma işleminin yapılmasını sağlar.
				E.3.5	Boşaltma işlemi sonrası gerekli emniyet tedbirlerini alarak araç, gereç ve teçhizatı toparlar ve taşıtı daha önce belirlenen noktaya götürür ve park eder.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	**Adı**	**Kod**	**Adı**	**Kod**	**Açıklama**
G	**Mesleki gelişim faaliyetlerine katılmak**	**G.1**	Bireysel mesleki gelişimi konusunda çalışmalar yapmak	**G.1.1**	Gözlemleyerek ve çalışma sırasında karşılaşılan zorlukları ve eksiklikleri dikkate alarak, kendisinin ve diğer çalışanların eğitim ihtiyaçlarını tespit eder.
				G.1.2	Belirlenen eğitim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla işverene talepte bulunur.
				G.1.3	İlgili meslek kuruluşları tarafından verilen sürekli eğitimleri takip eder.
				G.1.4	Tehlikeli madde taşımacılığı hususunda ulusal ve uluslararası çapta kanun, yönetmelik, düzenleme ve prosedürleri takip eder.
				G.1.5	Tehlikeli madde taşımacılığı hususunda ulusal ve uluslararası çapta kanun, yönetmelik, düzenleme ve prosedürleri uygular.
		G.2	Mesleki bilgi ve deneyimlerini paylaşmak	**G.2.1**	Yeni çalışmaya başlayan çalışanın bilgi ve beceri durumunu gözlemler
				G.2.2	Tespitler çerçevesinde gereken bilgi ve becerileri kazanması için iş süreçlerinde yeni başlayanlara yönlendirme yaparak kişisel gelişimine yardımcı olur.

3.2. Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipman

1. Araca ve şoföre ait belgeler
2. Bijon anahtarı
3. Branda
4. Çekme halatı
5. Germe halatı (spanzet)
6. Harita, navigasyon, vb. konum belirleme araçları
7. İlk yardım çantası
8. Kompresör hava hortumu
9. Kriko
10. Pens ve tornavida
11. Reflektör
12. Seyyar lamba
13. Takoz
14. Vantilatör kayışı
15. Yangın söndürme aleti
16. Yedek ampul
17. Yedek lastik (stepne)
18. Zincir

3.3. Bilgi ve Beceriler

1. Araç, gereç ve ekipman bilgisi ve kullanım becerisi
2. Dikkat ve konsantrasyon becerisi
3. El-göz-ayak koordinasyon becerisi
4. Geniş görüş alanı içerisinde uyaran fark etme, çevresel, perifaral görüş yeteneği
5. Güvenli ve ekonomik araç kullanma bilgi ve becerisi
6. Harita okuma bilgisi
7. Hız-mesafe tahmin yeteneği
8. İş sağlığı ve güvenliği bilgisi
9. Kriz ve stres yönetme becerisi
10. Mesleğe ilişkin yasal düzenlemeler bilgisi
11. Mesleki teknolojik gelişmelere ilişkin bilgi
12. Mesleki terim bilgisi
13. Olası tehlike ve risk içeren durumları önceden algılayabilme yeteneği
14. Öğrenme, muhakeme ve algı becerisi
15. Sözlü ve yazılı iletişim becerisi
16. Temel düzeyde hesap yapabilme becerisi
17. Temel ilkyardım bilgisi
18. Tepki kapasitesi-refleks yeteneği
19. Trafik mevzuatı ve kuralları bilgisi
20. Yol ve adres bilgisi
21. Yük ve eşya taşıma araçlarına ilişkin teknik bilgi
22. Zaman kullanım becerisi

3.4. Tutum ve Davranışlar

1. Acil ve stresli durumlarda soğukkanlı ve sakin olmak
2. Araca ait araç, gereç ve ekipmanların kullanımına özen göstermek
3. Araç temizlik, düzen ve tertibine özen göstermek
4. Beraber çalıştığı kişilerle işe göre koordinasyon sağlamak ve uyumlu hareket etmek
5. Çalışma arkadaşlarına doğru ve zamanında bilgi aktarmak
6. Çevre, kalite ve İSG mevzuatında yer alan düzenlemeleri benimsemek
7. Değişime açık olmak ve değişen koşullara uyum sağlamak
8. Ekip içerisinde planlı ve organize çalışmak
9. İletişim kurduğu kişilere karşı güler yüzlü, nazik ve hoşgörülü davranmak
10. İnsan ilişkilerine özen göstermek
11. İş disiplinine sahip olmak
12. İş süreçlerinde mesleki oda/kuruluşun belirlediği ilke, değer ve kurallarına uygun davranmak
13. İşyeri çalışma prensiplerine uyarak çalışmak
14. Kendisinin ve diğer kişilerin güvenliğini gözetmek
15. Kişisel bakım ve hijyene dikkat etmek
16. Meslek etiği ve yasal düzenlemelere uygun davranmak
17. Mesleki gelişim için araştırmaya istekli olmak
18. Müşterilerden ya da çalışanlardan edindiği bilgileri gizli tutmak
19. Planlı ve düzenli çalışmak
20. Risk faktörleri konusunda duyarlı olmak
21. Sorumluluklarını bilmek ve zamanında yerine getirmek
22. Tehlike durumlarında ilgilileri bilgilendirmek
23. Trafikte kurallara uygun davranmaya dikkat ve özen göstermek
24. Yetkisinde olmayan kusurlar hakkında ilgilileri bilgilendirmek

4. ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE BELGELENDİRME

Tehlikeli Madde Taşımacılığı Şoförü (Seviye 3) meslek standardını esas alan ulusal yeterliliklere göre belgelendirme amacıyla yapılacak ölçme ve değerlendirme, gerekli şartların sağlandığı ölçme ve değerlendirme merkezlerinde yazılı ve/veya sözlü teorik ve uygulamalı olarak gerçekleştirilecektir.

Ölçme ve değerlendirme yöntemi ile uygulama esasları bu meslek standardına göre hazırlanacak ulusal yeterliliklerde detaylandırılır. Ölçme ve değerlendirme ile belgelendirmeye ilişkin işlemler Mesleki Yeterlilik, Sınav ve Belgelendirme Yönetmeliği çerçevesinde yürütülür.

Not: Bu kısım Resmi Gazete'de yayımlanmayacaktır. Sadece MYK web sitesinde yer alacaktır.

Ek: Meslek Standardı Hazırlama Sürecinde Görev Alanlar

…….